

Adobe Lightroom Tutorial

Četvrti ulazak u sobu svjetla

Adobe je pred nas bacio na slobodno korištenje još jednu betu. Međutim, već sada možemo dobiti uvid u nove mogućnosti programa koji je postao neizmjerljivo važan svim ozbiljnijim fotografima. Besplatna beta funkcionalna je sve do izlaska finalnog Lightrooma 4

piše: Dejan Barić

Iako ovdje opisujemo mogućnosti i novosti u tek prvoj beti programa koji do svoje konačne verzije može biti i uvelike drugačiji, a nadamo se i dosta poboljšani, nećemo vas gnjaviti samom genezom programa i objašnjavati vam zašto ovo nije Photoshop, koliko je drugačiji i kako Lightroom nije tek RAW konverter. Uostalom, ukoliko ste ozbiljan fotograf ili čak profesionalac u toj branši, već vas je i sam naziv programa privukao i svakako nećete zaobići ovaj članak. Ukoliko vam je fotografija tek hoby, ne brinite. Lightroom brine o vašim fotografijama bez obzira koji fotoaparati posjedujete i možete ih popraviti i unaprijediti čak

i ako su blasfemično snimljene- mobitelom.

CURRENT PROCESS 2012

Library odjeljak dočekuje skoro ne promijenjen, uz unos fotografija na koji smo navikli, ali i par novih, proširenih opcija u Quick Develop postavkama te GPS informacijama u EXIF podacima. Međutim, ukoliko učitamo starije fotografije već ranije procesuirane kroz Lightroom ili Photoshop, odnosno Camera RAW 5.5 ili stariji dočekat će nas ikonica upozorenja čim se prebacimo u Develop panel. Najme, spomenut ćemo da u ovoj, prvoj beti NE MOŽETE učitati vaše starije spremljene biblioteke

Lightroom u nastajanju: Već sada su vidljive mnoge nove mogućnosti u Quick Develop panelu

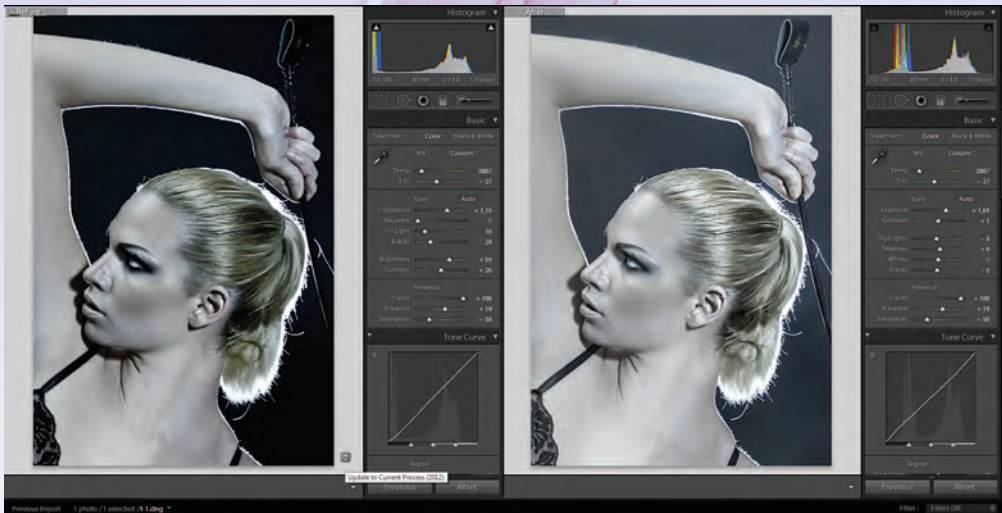
rađene do verzije 3.6, ali bez problema možemo učitati DNG fotografije procesuirane s ranijim verzijama Camera RAW postavki. Stoga radite u ovoj beti s kopijama vaših fotografija. Nemojte ih miješati s eventualnim bibliotekama Lightrooma 3.x.

Novost cijelog 2012 procesa očitava se i u samim bazičnim mogućnostima, odnosno BASIC postavkama koje su naizgled pojednostavljene, ali na neki način i kompliciranije s obzirom na fluidnost na koju smo navikli i zavoljeli u Lightroomu 3. Naime, nestale su nostalgичno nam drage mogućnosti koje su nas razmazile u verziji 3, poput Fill Light (za pojačavanje osvjetljenje bez obzira na ekspoziciju) i također u suprotnom Black, ali i omiljena Recovery opcija koja je uspješno spašavala pregorene ili previše saturirane fotografije.

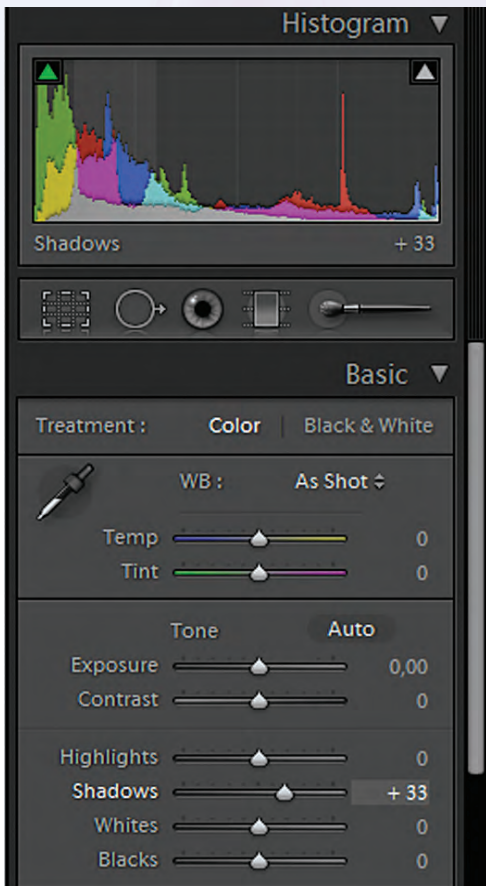

Presets: Postavke dolaze sada uredno složene po svojoj namjeni, zajedno s našim vlastitima ukoliko imamo na računalo i stariju verziju Lightrooma

Proces 2012: Novo procesuiranje, nove postavke, drugačije mogućnosti na meniju i novi problemi s razlikom u procesuiranju

Histogram: Također je prilagođen novim mogućnostima i u skladu s time i podijeljen prema novim sliderima

Sada se BASIC postavke potpuno baziraju na histogramu koji se i dalje nalazi na vrhu palete. Pa je tako Histogram primjereno tome podređen postavkama kliznih opcija koje uključuju vrijednosti za intenzitet crnih tonova- Blacks, tonalitet sjena- Shadows, Ekspoziciju, tonalitet osvjetljenja – Highlights i naravno jačinu bijelih tonova – Whites. Iz Adobea su uvjereni da ćemo na taj način moći učinkovitije utjecati na promjene tonaliteta na fotografijama i preciznije manipulirati tonovima koji se neće miješati i prelaziti u čudne među hibride tonaliteta kao što je to bio slučaj s ranijim postavkama, koje nam se

još uvijek čine ipak nekako logičnijima i prilagodljivijima za rad.

Presence dio u BASIC paleti ostao je naizgled nepromijenjen s opcijama intenziteta boja i omiljenim sliderom Clarity, koji nam i dalje omogućava pojačavanje rubnih sjena kojima možemo pojačati dojam naše fotografije. Stoga ćemo vrlo rado i napomenuti kako je i sam Clarity algoritam doživio malene preinake i poboljšanja, barem u tome smislu što nam uz pojačavanje među-tonova neće više kao nusprodukt nastajati i neugodna aureola oko kontrastnih objekata. Što će dakako doprinijeti dodatnoj čistoći i uvjerljivosti fotografija.

Novom načinu rada podređeni su i Presetsi koje ste možda zadali na određene fotografije rađene u Lightroomu 3, odnosno pod 2010 - načinom procesuiranja te će se i pod njima naći ikonica uskličnika za prilagodbu postavki 2012 načinu procesuiranja.

Zapravo, prijelaz na 2012 Proces za neke fotografije koje ste recimo brižljivo srediti i spremili kao DNG nije nimalo bezbolan i jednostavno – to nije to. Radi li se o toliko drugačijem algoritmu ili tek velikom bugu ove prve bete ne znamo još, ali razlike

između fotografije procesuirane po 2010 i one po 2012 standardu su neugodno velike, a mi jednostavno ne želimo da nam sav rad, trud i izgubljeno vrijeme padnu u vodu.

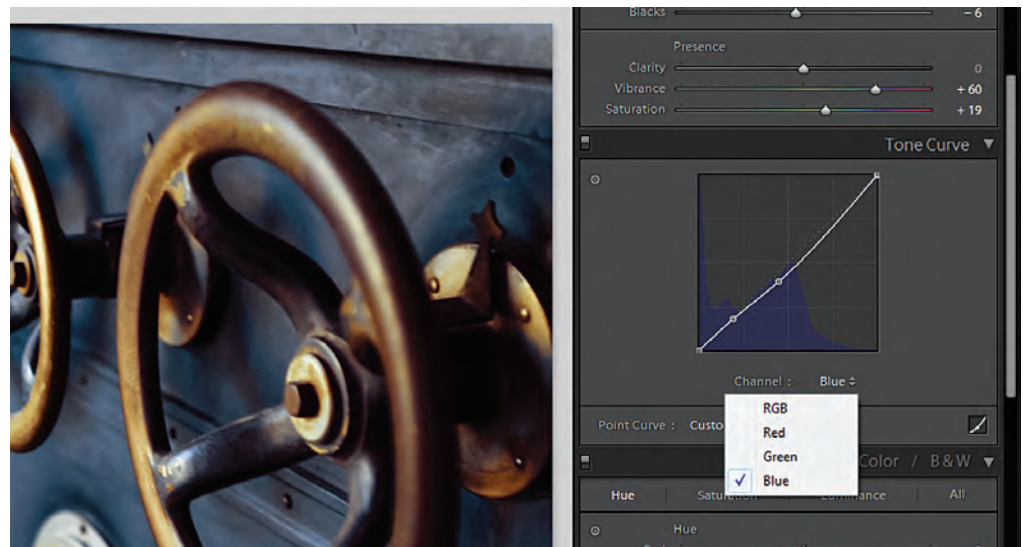
I tu postoji doduše naizgled skrivena, ali ipak zanimljiva opcija, ukoliko vas žvrcira 2012 procesuiranje. Ukoliko vam se ne sviđaju nove postavke BASIC panela i želite i u „četvorci“ dobre stare Recovery i Fill Light opcije na koje ste navikli, jednostavno i novo učitane fotografije vratite na 2010. Dakle, ukoliko slijedite putanju: Setting->Process -> 2010 – sa starim načinom procesuiranja, vraćaju se i stare mogućnosti BASIC panela. Imajte na umu kako time gubite i sve napredne mogućnosti četvorke.

KRIVINE I KRIVULJE

Kako zahtjevniji fotografi ne bi zaključili da su im mogućnosti donekle smanjene u Basic opcijama, u Lightroomu 4 potrudili su se malo unaprijediti Tone Curve opcije kako bi dobile na funkcionalnosti na koju smo navikli barem u Photoshopu. Osim što možemo vući kursor kao „point krivulju“ po određenim dijelovima fotografije i kao i do sada imamo i dobrodošlu opciju editiranja točaka na samoj krivulji, odnosno njihovo dodavanje i manipulaciju. Međutim sada to možemo činiti ne samo za cjelokupne svjetlosne vrijednosti fotografije već možemo manipulirati i pojedinim kanalom i mijenjati vrijednosti unutar određenog RGB kanala. Opcija zapravo toliko logično potrebna da nam jednostavno nije jasno zašto nije bila prisutna već ranije.

PAMETNI KISTOVI

Pošto smo naizgled izgubili opcije u Basic panelu, uvelike smo ih dobili u alatima Adjustments Brush i Gradient Filter. Ti alati su uvijek bili ono pravo blago Lightrooma, stoga nije niti čudno što ih i dalje paze, maze i nadograđuju. Lokalna adaptacija fotografija sada nam omogućuje da na pojedinim dijelovima fotografije mijenjamo ne samo ekspoziciju ili zasićenost

Tonskom krivuljom: Sada možemo upravljati i iz određenog RGB kanala

Pametni kistovi: Omogućuju nam lokalno mijenjanje balansa bijele boje, ali i uklanjanje šuma ukoliko pretjeramo s ekspozicijom

Video: Mogućnosti su se odmaknule od samog pregledavanja. Sada se možemo zabavljati i osnovnim editiranjem, rezanjem i manipuliranjem tonalitetom

boja i oštrinu, nego i balans bijele boje. Na taj način možemo ispraviti varijacije manifestacije svjetla na fotografijama snimljenima pri mješovitoj rasvjeti, što je uvelike zahvalna mogućnost, naročito kod portretne fotografije.

Unutar kistova i gradijenta dodane su još i opcije popravljivanja sjena kao i popravljivanja moirè distorzija, ali što je vrlo zanimljivo - i sređivanje šuma. Definitivno korisna opcija kojom napokon možemo normalizirati šum na samo određenim dijelovima

fotografije, naročito ukoliko je nastao djelovanjem tog istog kista pri povećanju ekspozicije ili slično.

Kistovi dakle ovdje imaju veću ulogu nego ikada samim time na uvelike veće mnoštvo mogućnosti naspram onima koje nudi sama Basic paleta.

KOREKCIJE OBJEKTIVA U opcijama Lens correction također su dodani neki novi profili i karakteristike za objektivne eminentnih proizvođača. A mi ćemo samo pridodati činjenicu da je

opcija uklanjanja Akromatske aberacije sada ostavljena zasebno kako bi bila učinkovitija bez obzira na zadani objektiv koji aparat koristi.

VIDEO Do sada smo u Lightroomu mogli vidjeti tek da video postoji, recimo učitano na računalo s memorijske kartice zajedno s fotografijama. Međutim, Adobe je odavno shvatio važnost videa većini korisnika, bez obzira koriste li ga povremeno i snimaju malim kompaktnim digitalcima ili da baš radi HD videa koriste i napredne DSLR digitalce. Na prvi pogled i nemamo neke naročite mogućnosti uređivanja videa, na što će nas Lightroom i upozoriti ukoliko zalutamo u Develop dio. Međutim, u stilu RAW konvertira već u Library modu možemo donekle utjecati na video i sadržaj pojedinog video klipa. Tako su nam na raspolaganju opcije koje u Library modu dolaze pod Quick Develop pa njima možemo utjecati na balans bijele boje, na ekspoziciju, kontrast, jačinu crnih ili bijelih tonova, ali i na samu zasićenost boja.

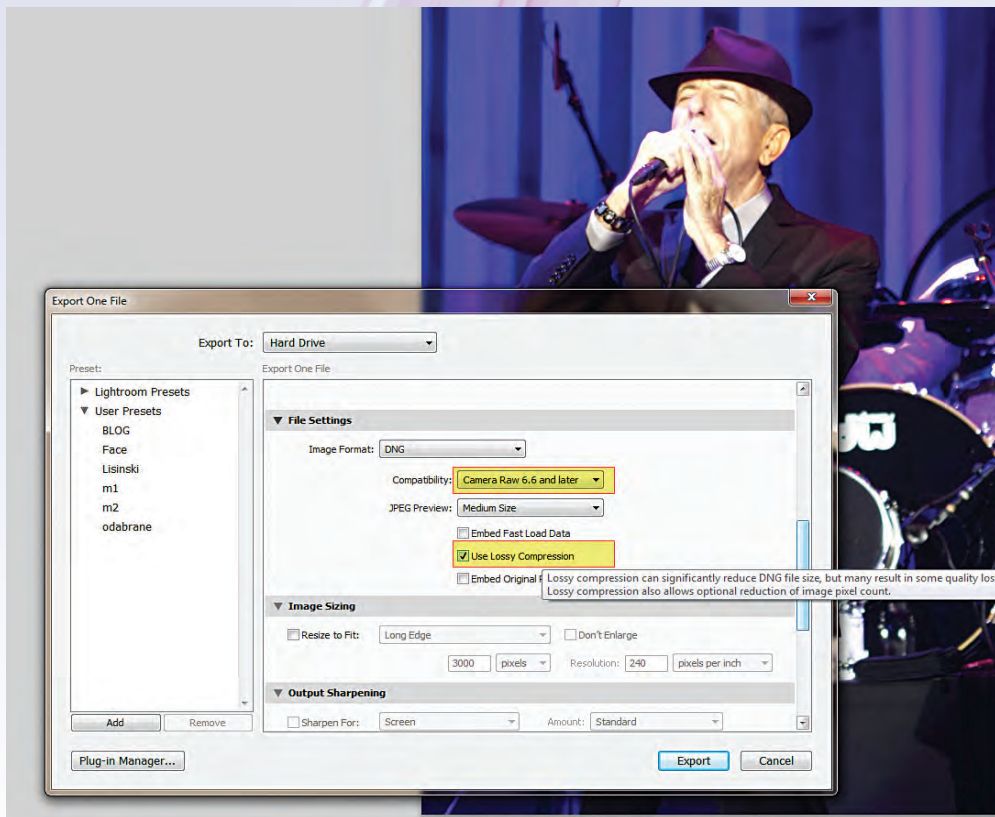
Stoga, ukoliko ste se ponadali nekakvom editiranju videa i doprinosu samoj animaciji, zaboravite na to jer za to su predviđeni Photoshop i naravno Premiere Elements ili Pro. Međutim, ipak možemo neke stvari napraviti. Možemo pregledavati snimljeni video materijal i to već jednostavnim prelaskom i povlačenjem kursora po ikoni određenog videoklipa. Također, možemo i izdvojiti pojedini video klip i odrezati im početak ili kraj i tako smanjiti i ukupnu dužinu. Nadalje možemo i izabrati pojedini frame, odnosno sličicu unutar videa i pretvoriti ju u fotografiju pomoću opcije Capture Frame.

Ono što nam je zanimljivo u ovoj opciji, mogućnost je da s fotografijom nastalom iz videa možemo činiti sve što i s običnom fotografijom i to u opcijama Develop segmenta. Dakle možemo promijeniti toplinu boja, balans bijele, kontrast i zasićenost, pa čak se poigrati i s krivuljama ili ekspozicijom i sve te promjene tada spremimo kao Lightroom preset. I onda naravno taj preset, odnosno snimljene postavke koje smo stvorili prilagodivši fotografiju nastalu iz videa, primijeniti i na cijeli video.

Korisno, dakle ukoliko se radi samo o jednom segmentu videa s istim prizorom kroz cijelo trajanje. I za kraj cijele priče o videu unutar Lightuma, spomenut ćemo spremanje HD videa s opcijom Export, gdje naravno možemo odabrati veličinu, kodek i stupanj kompresije, ali kao alternativu imamo i automatsko objavljivanje sredenog videa, recimo na Facebooku. Direktno iz Lightrooma.

SMECE KOJE ČUVAM Svi ozbiljni ili profesionalni fotografi koji se koriste programima za korekciju fotografija znaju da je najbolji format za čuvanje fotografija DNG. Digitalni negativ, na kojem Adobe inzistira već dugo i stvarno bi nam olakšao život kada bi baš taj format napokon prihvatili i proizvođači digitalnih fotoaparata kao svojevrsni standard.

DNG zimmica: DNG s kompresijom dat će nam manji file, idealan za pohranu fotografija koje nam nisu baš one najbolje, ali nam je zao baciti ih

Svatko tko je radio dugoročno s Lightroomom također zna da je DNG i odličan format za backupiranje, odnosno čuvanje i spremanje fotografija. Samim time što eksportiranjem u DNG čuvamo originalan RAW dokument, ali i ujedno pohranjujemo i sve dodatne promjene koje smo napravili na fotografiji kao i sve dodatne informacije u obliku exif podataka.

Međutim, kao niti RAW dokument, niti DNG nije malen u megabajtima, za razliku od JPEG formata, koji je zapravo format s gubitkom kvalitete. Stoga, iako smo naučili da je DNG digitalni negativ, Adobe nam sada nudi novu i pomalo čudnu opciju - DNG s kompresijom. Koliko god to zvučalo blasfemično,

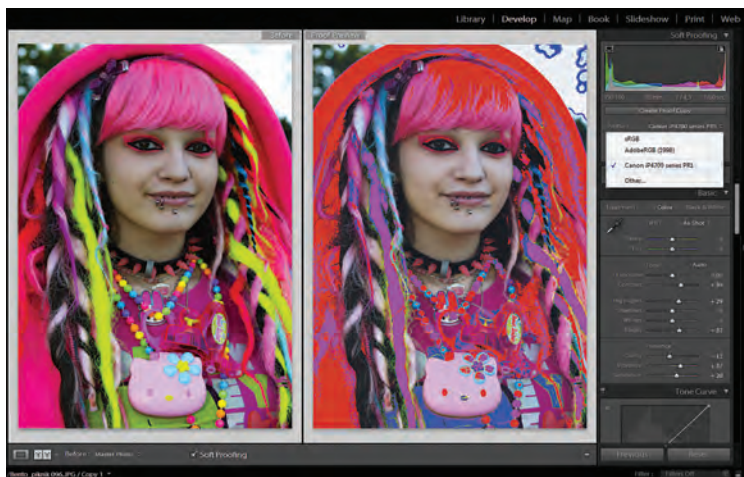
neki mogu tu opciju smatrati itekako korisnom. Osobno, sve fotografije za koje mislim da su loše i nepotrebne jednostavno brišem s računala kako mi ne bi zauzimale dragocjeni prostor i kao DNG pospremam samo one dobre, kvalitetne i sredene. Uvijek postoji i dio fotografija za koji mislimo da ćemo ih možda čak iz nekog razloga trebati, ali nam nisu toliko važne. Međutim, ne želimo ih degradirati u JPEG- za svaki slučaj. U tome se mogu prepoznati recimo fotografi vjenčanja koji su isporučili klijentu 200 odličnih fotografija od snimljenih 500-tinjak. No, ne žele one ostale baciti - već spremi ti pa da se nađu ako naknadno zatrebaju. 500 DNG

ili RAW fotografija zauzimaju jako puno prostora, pa makar svoje fotografije backupirali i na Blu-ray diskove. Stoga sada - da dodemo do poante, one važne fotografije možete spremiti kao čistokrvni DNG, a ove skoro pa nevažne, kao DNG s laganom kompresijom. Izgubit će na veličini, malo i na kvaliteti, ali i dalje zadržati više informacija od fotografija u JPEG formatu.

SIGURNO PRINTANJE Ako ste profesionalni fotograf ili dizajner zacijelo ćete fotografije sredene u Lightroomu doraditi u Photoshopu, eventualno pretvoriti u CMYK i općenito printati kroz Photoshop, kao program u kojemu imate povjerenja. Uglavnom zbog općenite ideje da fotografije u RGB formatu kroz Lightroom mogu izgledati ponešto drugačije kada ih otisnete na CMYK printeru.

Lightroom 4 vam neće konvertirati fotografije u CMYK kako biste ih mogli spremiti za printanje, ali će vam pomoći u tome da prilagodite fotografije za zadovoljavajući otisak.

U Develop opcijama odmah ispod fotografije možemo selektirati Soft Proofing opciju. Ta nam opcija mijenja donekle pogled na fotografiju i svakako mijenja opcije ispod Histograma, čim prijedemo u Soft Proofing način rada. Osim sRGB i Adobe RGB načine pogleda, možemo odmah vidjeti i simulaciju slike kako će nam ju, recimo, vidjeti i najvjerojatnije otisnuti i Ink Jet printer kojeg možemo imati instaliranog na računalo. Tada naravno možemo dodatno podesiti vrijednosti pazeći na gamut upozorenja koja će biti vidljiva na samoj fotografiji. Dobra stvar je i činjenica što možemo postavke spremiti u takozvanoj Proof kopiji fotografije. Korisno i samim time što možemo više kopija podesiti za više različitih profila printera koji rade unutar CMYK sustava, a opet si ostaviti verzije za otisak u foto studiju ili jednostavno za one koje mislimo objaviti na Internetu ili sličnim digitalnim medijima.

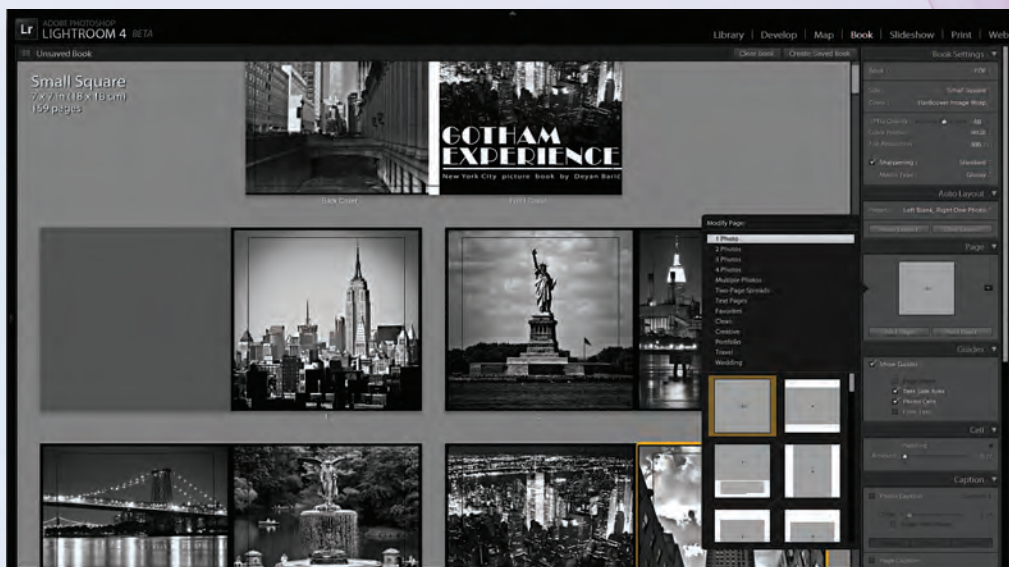

Soft Proofing: Opcija nam pomaže uskladiti boje prilikom printanja. Možemo učitati i postavke printera instaliranog na računalo kako bismo zaobišli neugodna iznenađenja pri neskladu prikaza računalnog zaslona i mogućnosti CMYK boja

Google Maps: Satelitske karte implementirane su unutar Lightrooma i vrlo su korisne želim li pretraživati fotografije s obzirom na mjesta gdje smo ih snimali

Book: Za sada koristan samo ukoliko od svojih fotografija želimo napraviti PDF verzije fotoalbuma

NAĐI ME NA KARTI Jedna od novosti koja može prerasti u mogućnost veću od prvotne zabavne opcije nalazi se u Map meniju. Google mapa implementirana u Lightroom omogućuje nam dakle uvid u mjesta gdje smo snimali pojedine fotografije i olakšava pretraživanje fotografija iz biblioteka s obzirom na geografsku širinu gdje su snimljene. Nećemo sada hvaliti Google što je osvježio svoje mogućnosti novijom satelitskom snimkom, već ćemo se usredotočiti na ono što nam to zapravo donosi unutar Lightrooma.

Kao prvo, koristit će onima, za sada rijetkim korisnicima – rijetkih fotoaparata koji imaju ugrađenu opciju GPS-a i upisa geografske širine unutar EXIF podataka. I naravno fotografijama snimljenima mobitelom uz koje se takve mogućnosti sporazumijevaju. Lightroom će učitati GPS vrijednosti i poslati fotografije po karti ovisno gdje su snimljene. Idealno recimo za turiste u plaćenim brzim turističkim šetnjama koji naknadno mogu poistovjetiti prizor s fotografije s određenom lokacijom. I tako

naknadno poslije *blitzkrieg* preleta gradom uz turističkog vodiča saznati jesu li određenu fotografiju s izleta u Rimu snimili kraj fontane Di Trevi ili se ipak radi o Quattro Fiumi.

No, šalu na stranu, i fotografije snimljene fotoaparatom bez mogućnosti bilježenja GPS-a možemo smjestiti na mapu i dodati im GPS oznake. Jednostavno selektiramo željene fotografije i bacimo ih na željeno mjesto na mapi. Kasnije nam to može pomoći pri pretraživanju fotografija, jer sada osim pretraživanja po datumu, ključnim riječima i tehničkim karakteristikama, možemo pretraživati i po lokaciji i brzo pronaći fotografije koje smo recimo tijekom vremena snimili u Splitu ili Dubrovniku, pa čak razvrstati fotografije s obzirom gdje smo ih točno snimali u određenom gradu. I tako pronaći one koje su snimljene recimo u zagrebačkoj Tkalčičevoj ulici ili ispred Hrvatskog narodnog kazališta. Određena brańša fotografa svakako će pronaći korist u tim mogućnostima, naročito što na određenom mjestu na karti dobijemo ne samo oznaku koliko je fotogra-

fija tamo snimljeno, već ih možemo i na brzinu pregledati i izdvojiti za recimo daljnju obradu ili eksport iz Lightrooma.

BOOK Još jedna novo pridošla opcija je i kreiranje foto knjige iz selekcije slika. Korisna stvar je u tome što bez potrebe za nekim drugim programima poput recimo InDesigna možete kreirati vlastitu knjigu fotografija i spremi ju na računalo kao PDF dokument. Kreirati izgled, dodati tekst i slično. Druga, nama ne baš suviše korisna mogućnost je narudžba tiskanja takve foto-knjige. To je dakle korisno samo ukoliko se nalazite u Americi, a Photoshop će vam čak i izračunati koliko bi vas tiskanje koštalo s obzirom na veličinu i broj stranica i kvalitetu papira. Pošto je Adobe partner s tvrtkom Blurb, u SAD-u možete tako svoju knjigu očekivati otisnutu u okviru od tjedna dana. Kod nas nažalost nema tih mogućnosti, jer ipak Badrov ili Konzum nisu partneri s Adobeom.

SOBA SVJETLA 4 Za kraj spomenut ćemo kako Adobe u Lightroomu još nije prešao na HTML 5 pri izradi foto web galerija već je tu u igri i dalje stari i pouzdan Flash, ali su dodane dodatne mogućnosti za slanje fotografija na društvene servise poput Facebooka, ali i za direktno slanje e-mailom. U svakom slučaju, možda smo očekivali nešto više, možda se i osjećamo pomalo zaknuti novim načinom rada, ali ne želimo donositi ocjenu za ovu tek prvu betu. Ovo je ipak neizostavan program svakom ozbiljnijem fotografu i vrvi od odličnih i korisnih mogućnosti, stoga ćemo se strpjeti s finalnom ocjenom do konačne inačice. A do tada skinite ovu prvu betu s Adobe labs stranica: <http://labs.adobe.com/technologies/lightroom4/> i svakako isprobajte. Naročito ukoliko još niste koristili ovaj koristan program. U svakom slučaju iskoristite vrijeme na istraživanje i poboljšavanje kvalitete vlastitih digitalnih fotografija sve do pojave finalne inačice, a do tada je ova beta besplatna za korištenje.

KOMPASS

INTERNET

EXTRANET

CD / DVD

Potražite i testirajte rješenja za prodaju, marketing, nabavu i financije na vodećoj hrvatskoj i svjetskoj poslovnoj platformi

2,7 milijuna potencijalnih poslovnih partnera
200 zemalja u doseg platforme
26 svjetskih jezika komunicira ponude
6,5 milijuna jedinstvenih posjetitelja mjesečno

Oslobodite svoje POTENCIJALE

www.kompass.hr

...hrvatska i svjetska virtualna poslovna tržnica s radnim vremenom 24 sata dnevno/7 dana tjedno/365 godišnje!

Kompass info doo - Langov trg 4 - 10000 Zagreb - Tel: 01/48 93 300 - info@kompass.hr